

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (The Quasi Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการใช้ดนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 16 คน ประจําภาคต้น ปีการศึกษา 2549 ได้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ รายละเอียดของผลการวิจัยมีดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้
เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งมีจำนวน 52 ข้อ

จากการศึกษาผลของการใช้ดนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา ได้ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ

คนที่	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	135	139
2	135	145
3	140	147
4	140	149
5	145	150
6	146	154

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ (ต่อ)

คนที่	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
7	146	154
8	150	154
9	153	170
10	156	171
11	159	172
12	160	174
13	161	175
14	165	175
15	167	176
16	168	184
$\bar{x}$	151.62	160.18
S.D.	11.10	16.62

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมก่อนการทดลอง และหลัง
การทดลอง ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ (กลุ่มตัวอย่าง)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	151.62	11.10	.009
หลังการทดลอง	160.18	16.62	

*p < .05

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ดนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ จากสมมติฐานการวิจัย “นักเรียนที่ได้รับการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นหลังการทดลอง”

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์หลังการเข้าร่วมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์สามารถพัฒนาได้ โดยการใช้การฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยที่มีพัฒนาการอยู่ในขั้นคิดด้วยเหตุผลในสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal Operation Stage) ตามหลักของ Piaget ดังนั้น การใช้กิจกรรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่างจึงมีความเหมาะสม เพราะกลุ่มตัวอย่างเริ่มมีความคิดกว้างขวาง และสามารถคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ ได้ ดังที่ Piaget (1969) อ้างถึงใน (กิ่งฟ้าสินธุวงษ์, 2547) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การใช้ความคิดของวัยรุ่นใกล้เคียงกับวัยผู้ใหญ่เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา มีการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเป็นระบบ ไม่ต้องพึ่งสภาพของจริงหรือตัวอย่างประกอบ และสามารถอธิบายวิธีการคิดของตนเองได้คิดกลับไปกลับมาได้สามารถวางหลักการจากประสบการณ์ที่พบเห็นหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งขั้นนี้เป็นพัฒนาการทางความคิดที่เจริญถึงขีดสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตตา สิงห์กระโจม (2545) ที่ได้ศึกษาถึงผลของการใช้กิจกรรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ที่มีการคิดในใจโดยแยกกาย มีการคิดอย่างถูกต้อง คิดถูกทาง และคิดให้เกิดผล ต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากกิจกรรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะได้นำวิธีฝึกทักษะทางดนตรีไทย การอ่านโน้ตดนตรี การร้อง การฟัง และการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย ซึ่งเป็นการฝึกในขั้นพื้นฐานที่ในช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างสามารถเรียนรู้ได้ดี ดังนั้น เมื่อสมาชิกได้ฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะในขณะร่วมกิจกรรม จึงส่งผล

ให้สมาชิกสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้สูงขึ้น เนื่องจากการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะช่วยให้สมองมีการพัฒนา ดังที่ สุกีรี เจริญสุข (2548) ได้ทำการศึกษาและพบว่าเสียงดนตรีมีส่วนช่วยในการพัฒนาสมองทำให้นุชนมีความฉลาดมากขึ้น แก้ปัญหาต่างๆ ได้ คิดหาเหตุผลได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการฝึกให้สมาชิกในกลุ่ม ได้มีการพัฒนาในด้านการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองมีความอดทนในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้สำเร็จ ดังเช่นกิจกรรม “การฝึกดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน” มีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกในกลุ่มได้ฝึกดนตรีไทยในขั้นเริ่มต้นของการฝึกบรรเลงดนตรีไทย “กิจกรรมการฝึกบรรเลงเพลงลาวจ้อย 2 ชั้น” เพื่อให้นักเรียนฝึกความสามารถในการควบคุมตนให้มีความอดทนในการฝึกดนตรีไทยให้ได้เวลานานและต่อเนื่อง “กิจกรรมการฝึกบรรเลงดนตรีไทยเป็นคู่” มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มฝึกความสามารถในการเห็นใจและเข้าใจผู้อื่นเพราะในกิจกรรมสมาชิกจะต้องฝึกบรรเลงดนตรีไทยกับสมาชิกในกลุ่มที่ร่วมฝึกซ้อมเป็นคู่กับตัวของสมาชิกเองซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (2547) กล่าวว่า ดนตรีสามารถช่วยให้นุชนได้รู้จักตนเองได้เรียนรู้รูปแบบอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น “กิจกรรมการฝึกบรรเลงดนตรีไทยเป็นวง” มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ฝึกการรู้จักกับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม “กิจกรรมการฝึกบรรเลงเพลงลาวเสียงเทียน 2 ชั้น” มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้ฝึกความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ฝ่าฟันอุปสรรคและทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ สอดคล้องกับ บำเพ็ญ แสงชาติ (2544) กล่าวว่า ดนตรีมีผลต่อการปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทำให้เกิดแรงจูงใจและมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย “กิจกรรมการฝึกบรรเลงเพลงลาวเสียงเทียน 2 ชั้น โดยแบ่งเครื่องดนตรีเป็นประเภทเครื่องนำ และ ประเภทเครื่องตาม” มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ฝึกความสามารถในการกล้าตัดสินใจและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงของการบรรเลงได้อย่างเหมาะสม “กิจกรรมการฝึกบรรเลงรวมวงเพลงลาวจ้อย 2 ชั้น และเพลงลาวเสียงเทียน 2 ชั้น” มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มฝึกความสามารถในการสื่อสารทั้งบอกเล่า และโต้แย้งอย่างเหมาะสมเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดจากการบรรเลงดนตรีไทยในช่วงของการบรรเลงรวมวงซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (2547) กล่าวว่า ดนตรีช่วยให้เยาวชนมีความสมบูรณ์ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก และดนตรีช่วยให้เยาวชนสามารถสื่อสาร อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาให้ผู้อื่นได้รับทราบ นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกความภูมิใจในตนเองเมื่อทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จโดยไม่ต้องได้รับคำชมเชย พร้อมทั้งฝึกการมองโลกในแง่ดี มีความพอใจในชีวิต และสร้างสรรค์ความรู้สึกรื่นเริงเบิกบานให้กับจิตใจและอารมณ์ของตนเอง สอดคล้องกับ สมมิต ปัญญากุล (2547) กล่าวว่า ดนตรีสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กและยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยหล่อหลอมให้เด็กได้คิด ได้ทำในสิ่งที่ดี ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที้อาจก่อให้เกิดปัญหาทั้งกับตนเองและสังคม กิจกรรมเหล่านี้จึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความ

ฉลาดทางอารมณ์ของสมาชิกได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล (2539) กล่าวว่า การร้องเพลงและการเล่นดนตรี เป็นเสมือนหนึ่งการแสดงออกซึ่งพลังกำลังที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ ให้เปล่งออกมาเป็นกระแสเสียงที่สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้สวยงาม โน้มน้าวจิตใจของมนุษย์ให้สมบูรณ์ขึ้น ทำให้สมาธิของมนุษย์ดีขึ้น และคิดที่จะทำในสิ่งที่ดีงาม เพื่อสร้างความสุขที่มนุษย์พึงปรารถนา

นอกจากนี้ กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีส่วนช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการใช้ทักษะทางด้านอารมณ์และสังคมของสมาชิกในช่วงของการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เพราะในกลุ่มสมาชิกได้มีทั้งการปฏิสัมพันธ์ทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข พบว่าสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน โดยจากการสังเกตในช่วงของการทำกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างจะมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความรับผิดชอบในการที่จะมาให้ตรงตามเวลาที่นัดหมาย รวมทั้งซักถามผู้วิจัยเมื่อเกิดปัญหา ตอบไขงานที่ผู้วิจัยให้ประเมินในช่วงหลังจากการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งด้วยความตั้งใจพร้อมทั้งนำไปปรับปรุงในการฝึกครั้งต่อไป ให้ความช่วยเหลือเพื่อนภายในกลุ่ม โดยช่วยแนะนำและหาวิธีแก้ไขให้กับเพื่อนในกลุ่มที่มีปัญหา ในการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ และกลุ่มตัวอย่างยังมีการแสดงความคิดเห็นในช่วงของการสรุปการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง แสดงความสุขสนุกสนานในช่วงของการฝึกกิจกรรมอย่างเด่นชัด